

Muinsuskaitse aastaraamatud

Downloaded 09.06.2026

Viimati uuendatud 15.04.2026

Sisukord

Aastaraamat 2025	3
Aastaraamat 2024	5
Aastaraamat 2023	7
Aastaraamat 2022	9
Aastaraamat 2021	11
Aastaraamat 2020	13
Aastaraamat 2019	15
Aastaraamat 2018	17
Aastaraamat 2017	19
Aastaraamat 2016	21
Aastaraamat 2015	22
Aastaraamat 2014	24
Aastaraamat 2013	26
Aastaraamat 2012	28
Aastaraamat 2011	30
Aastaraamat 2010	32
Aastaraamat 2009	34
Aastaraamat 2008	36
Aastaraamat 2007	38
Aastaraamat 2006	40
Aastaraamat 2005	42
Aastaraamat 2004	44

Aastaraamat 2025

Muinsuskaitse

Tallinna Linnateater / Eesti Rahvusraamatukogu
Pärnu Supeluse tänav / Mälestiste nimekirja korrastamine
Hiiumaa aarded / Miljööalad 30 / Pärandidvaderid 10

aastaraamat

2025

Muinsuskaitse aastaraamatust saab lugeda 2025. aasta kahest väärilt taastatud ja auhinnatud ehitismälestisest: otsa teeb lahti Tallinna Linnateatri uue hoone aastakümnete taha ulatuv saaga ja jätkab Eesti Rahvusraamatukogu renoveerimise lugu. Veel saab aastaraamatust teada nii möödunud aasta valdkonna suursaavutustest, käimasolevatest töödest kui ka valdkonnale olulistest uuringutest ja analüüsides.

Aastaraamatu toimetaja on Triin Talk, keeleteoimetaja Kristel Ress (OÜ Päevakera) ja kujundaja Tuuli Aule.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2025.pdf | 7.85 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 15.04.2026

Aastaraamat 2024

Muinsuskaitse

Rüütelkonna hoone / Keri tuletorn/ Muinsusmaja kliimakindlus
Estonia juurdeehituse pärandimõju hinnang/ Rehbinderi maja
Lennuk Kaleva leidmise lugu/ Rustikaalsed maalingud mulgi häärberis

aastaraamat

2024

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2024. aasta põhiteemad nagu näiteks Eestimaa rüütelkonna hoone restaureerimine, lõpusirgele jõudnud suured tööd erinevates pühakodades, kunstimälestiste hindamise metoodika väljatöötamine, mis on abiks mälestiste nimekirjade korrastamisel. Samuti jätkub rahvusoper Estonia juurdeehituse teema ja vaatluse all on pärandimõju hinnang.

Aastaraamatu toimetaja on Leele Välja, keeleteimetaja Mari-Liis Sild ja kujundaja Tuuli Aule.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2024.pdf](#) | 8.47 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2023

Muinsuskaitse

Rüütelkonna hoone laelõuend / Lillepaviljon
Muinsuskaitsealad 50 / Estonia juurdeehitus
Haruldased hansakaunid / Sküüdi kuld ja sõda Ukrainas

aastaraamat

2023

Muinsuskaitse 2023. aasta aastaraamatust leiab lisaks möödunud aasta suurematele restaureerimistöodele ja uhkematele leidudele ka artiklid päevakajalistel teemadel nagu Estonia teatri juurdeehitus või tehisintellekti kasutusvõimalused muuseumides ja muinsuskaitstes.

2023. aastat kokku võtva aastaraamatu toimetaja on Liina Jänes, keeleteoimetaja Anett Pillmann ja kujundaja Tuuli Aule.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2023.pdf](#) | 11.05 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2022

Muinsuskaitse

Toomkiriku uus tornikiiver / Niguliste uuenemine

Poska tänava preestrimaja / Rotermanni kvartal

Imastu mõisa maalitud laed / Monumentide eemaldamise ajaloost

aastaraamat

2022

2022. aasta muinsuskaitse aastaraamatust saab lugeda näiteks Niguliste muuseumi uuenemise, Toomkiriku uue tornikiivri ja Rotermanni kvartali ümbermõtestamise lugusid, aga ka lausa kolme hukule määratud puitmaja restaureerimise teekondasid. Arheoloogia rubriigist leiab artikli Lootsi tänava keskaegsest laevavrakist ja sellest, mida teha tundmatu päritoluga luustiku leidmisel – kas kutsuda politsei või muinsuskaitse. Põhjalikumalt käsitletakse 2022. aastal esile kerkinud punamonumentide eemaldamise tuules Eestis varasemalt praktiseeritud ideoloogiliste monumentidega seotud ikonoklastilisi praktikaid, energiatõhususe võimalikkust kultuurimälestises ja terrasiitkrohvi restaureerimist.

2022. aasta muinsuskaitse aastaraamat toimetaja on Leele Välja.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2022.pdf | 8.66 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2021

Muinsuskaitse

Riisipere ja Risti veetorn / Kuusalu aarded
Katusemaastiku väärtus / Tallinna Önnepalee lühtrid
Põhjasõjaaegsed kalmistud / Teistmoodi pärand: traktoriklass

aastaraamat

2021

2021. aasta muinsuskaitse aastaraamatu üks fookusteemadest on kool vanas majas. Lisaks Pärsti mõisalasteaia loole saab lugeda riigigümnaasiumi rajamise protsessist Paide vanalinna, arheoloogiliselt tundliku Paide linnuse vallikraavi nõlvale, algselt elamuks projekteeritud Tallinna Muusikakooli restaureerimisest ja Valga Priimetsa koolikompleksist. Kunstirubriigist leiab teiste seas lood Önnepalee valgustite taassünnist ning presidendi kantselei kadunud ja leitud tekstiiltapeetidest. Arheoloogia peatükis saab lugeda nii Põhjasõja-aegsete matmispaikade leidudest Tallinnas ja Tartus, Juminda miinilahingust kui ka arutlust arheoloogiapärandi kaitse võimalikkusest Eesti Vabariigis.

Muinsuskaitse aastaraamat 2022 toimetajad on Anneli Randla, Maris Mändel ja Triin Reidla.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2021.pdf | 7.17 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2020

Muinsuskaitse

Valga lõvipeadega maja / Anija mõisa aja lugu / Tauditõrje arhitektuur

Pärand digimaailmas / Põnevad raidkivileiud

Persoonilugu Kaur Altoast / Mälestiste ligipääsetavus

aastaraamat

2020

2020. aasta muinsuskaitse aastaraamatu kaanelugu räägib Valga linna ühe uhkeima hoone – lõvipeadega maja - uuenduskuurist. Lisaks saab lugeda ka pärandi ja traditsioonide tähtsusest roheleppes ja kliima kaitsel ning Muinsuskaitseameti ettevõtmistest haldusreformi elluviimisel. 2020. aasta trükises ei saadud üle ega ümber ka pandeemiast. Nii leiab aastaraamatust artikli turismi mõjust pärandile ning loo pandeemiate ajaloost, mis annab mõnusa sissevaate Eesti haiglate ja nende arhitektuuri ajalukku.

2020. muinsuskaitse aastaraamatu toimetaja on Riin Alatalu.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2020.pdf | 7.75 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026

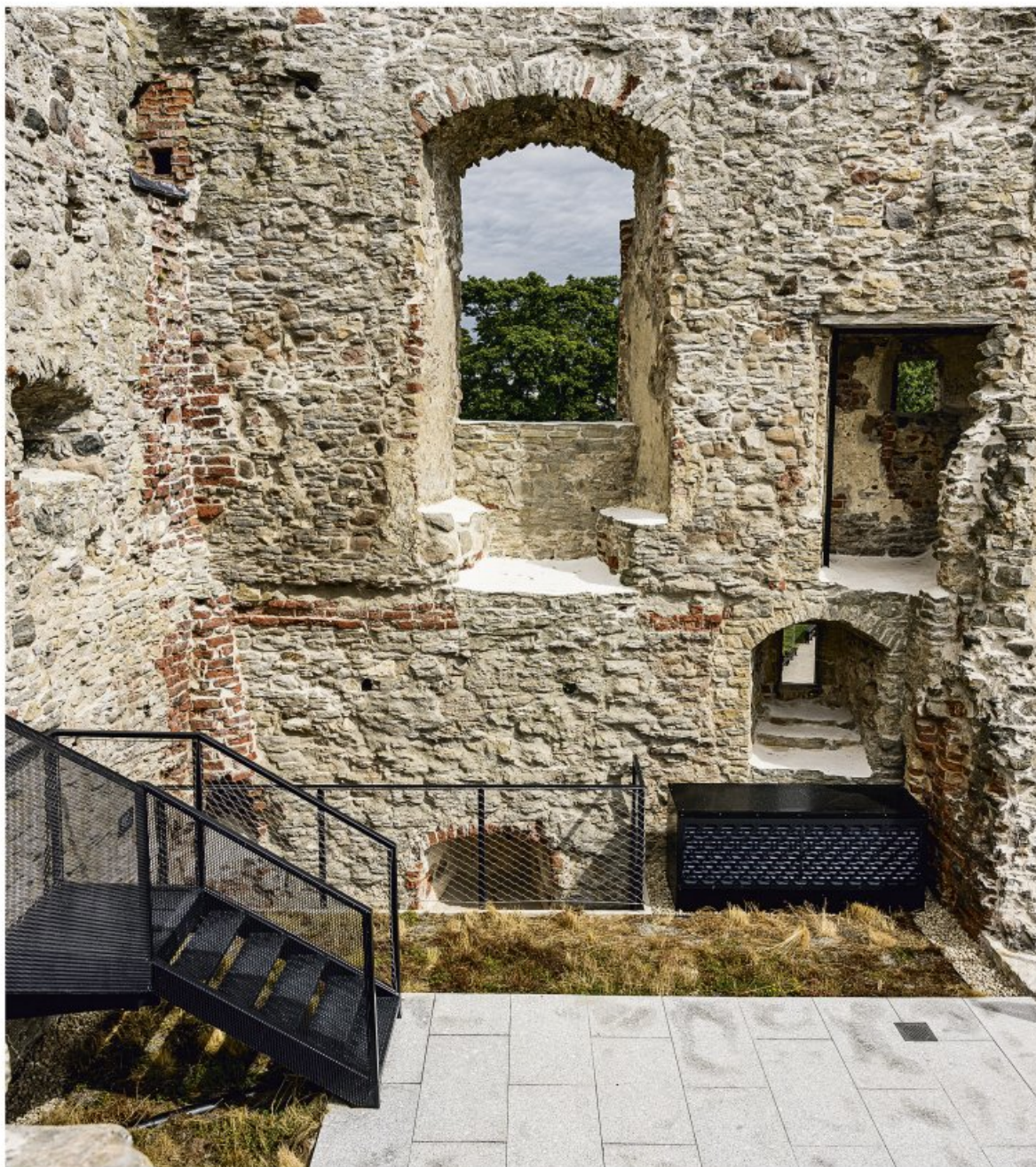
Aastaraamat 2019

Muinsuskaitse

Haapsalu linnuse muuseum / Noblessneri metamorfoosid / Kodu puitlossis / Elus linn

Rahutu „Hommik“ Rahu kinos / Hoonete hoolduse ABC

Persoonilugu Lilian Hansarist / Muinsuskaitsealad muutuses

aastaraamat

2019

2019. aasta muinsuskaitse aastaraamatu teeb eriliseks asjaolu, et autorid on kõik ise restaureerimistöodes osalejad - restauraatorid, arhitektid, arheoloogid, ajaloolased ja omanikud. Aastaraamatu kaaneloo kangelane on Haapsalu linnuse muuseum. Pikemalt saab lugeda ka Tallinna Noblessneri laevatehase hoonete metamorfoosist ning Paksu Margareeta, Vastseliina linnuse, Nõva puitkiriku, Sangaste ringtalli ja Vilsandi tuletorni restaureerimise ja arendamise lugudest. Vana maja koduks kohandamise röömudest ja väljakutsetest saab aimu "Kodu" rubriigist, kus on kirjeldatud nii puitpitsilise Tartu puumaja kui ka Pärnu kuurordis asuva 1930. aastate villa taastamise keerdkäike.

2019. aasta muinsuskaitse aastaraamatu toimetaja on Kais Matteus.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2019.pdf | 8.49 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2018

2018

AASTARAAMAT

MUINSUSKAITSE

EKA UUS KODU SUKAVABRIKUS / VESKI 6 VILLA RESTAUREERIMINE / NAISSAARE KIRIK
MAAKRI KVARTAL / PARK HOTELL VILJANDIS / KULLAAUK KALAMAJAS / KÄIMLAST KUNSTITEOS
MILITAARPÄRANDI INVENTEERIMINE / ALLVEEARHEOLOOGIAST / NÕUKOGUDEAEGSED MONUMENDID

2018. aasta muinsuskaitse aastaraamatust leiab põhjalikuma ülevaate Eesti Kunstiakadeemia uue hoone restaureerimisest, käsitlemist leiavad ka vastvalminud Maakri kvartali uus väljanägemine, Theatrumi aastaid oodatud uue vana maja valmimine ning Viljandi Park hotelli restaureerimine. Arheoloogia rubriigis peatutakse põhjalikumalt Kalamajas Jahu tänaval toimunud kaevamiste käigus leitud keskaegsel prügimäel, mis arheoloogide jaoks osutus oma leidudelt tõeliseks kullaaukuks. Raamatus kiigatakse ka piiride taha – uuritakse, kuidas on pärandit hoidnud Venemaa restauraatorid ja tehakse kokkuvõtteid Euroopa kultuuripärandiaastast.

2018. aasta muinsuskaitse aastaraamatu toimetaja on Leele Välja.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2018.pdf | 8.05 MB | pdf](#)

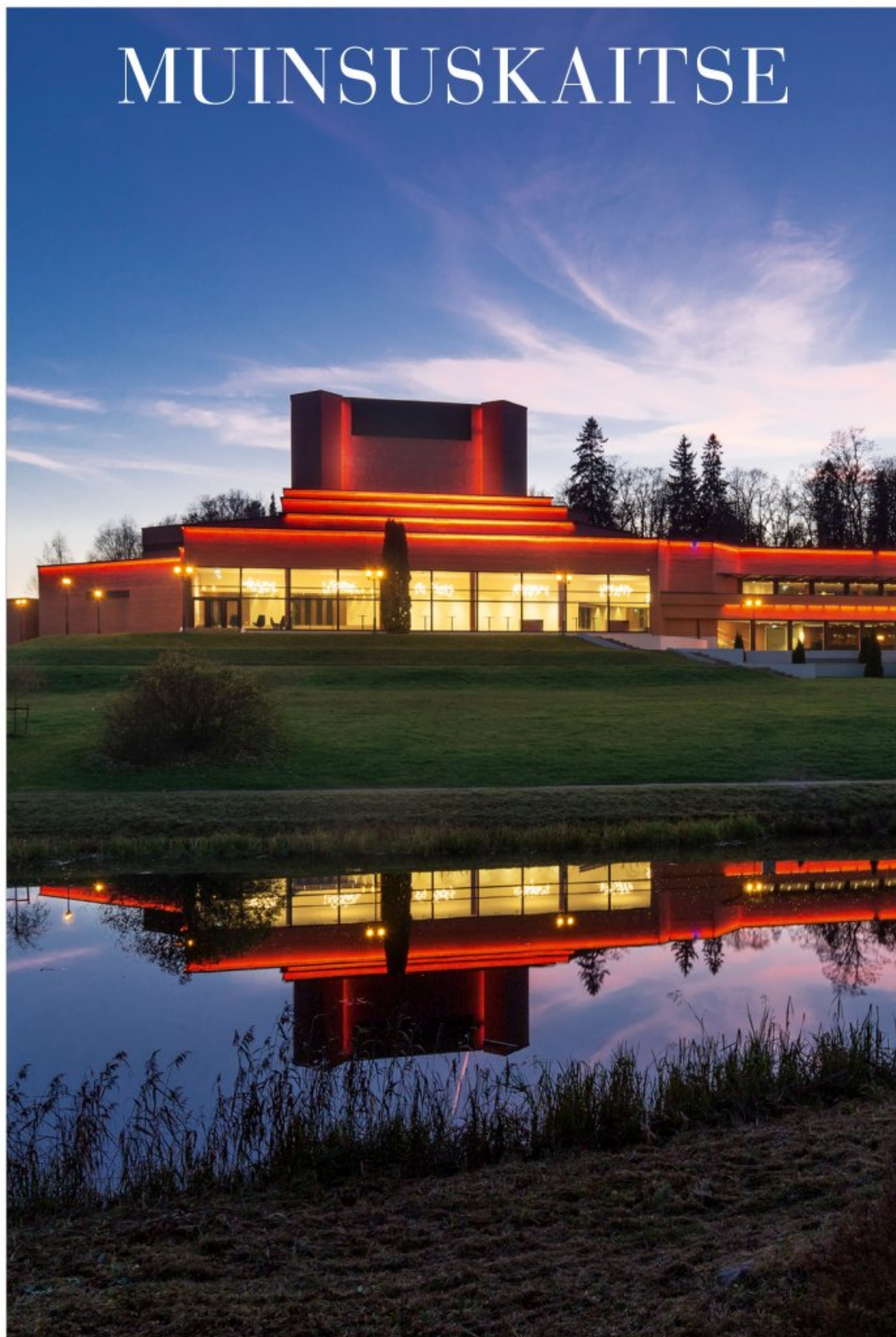
Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2017

2017

AASTARAAMAT

MUINSUSKAITSE

UGALA TEATER / LUTHERI MASINASAAL / BALTI JAAMA TURG
LUUA MÕISA KAVALERIDEMAJA / ELLAMAA MOTOMUUSEUM / MILITAARKUNST
LUULEIUD / LINNAHALLI JUHTUM / MUINSUSKAITSEAMET 25

2017. aasta muinsuskaitse aastaraamatu kaanel on Ugala teater: modernistliku arhitektuuri tippteos, mille puhul on säilinud nii hoone sise- kui välislahendus. Teatri renoveerimise protsessi muutis eriti tähelepanuväärseks hoone suhtelisest noorusest tulenev võimalus kaasata sellesse hoone esialgsed autorid. Lisaks nõukogude pärandile annab muinsuskaitse aastaraamat ülevaate ka teistest valdkonnas esile tõusnud teemadest ja olulisematest restaureeritud objektidest nagu Lutheri masinasaal, Ellamaa elektrijaam, ajalooliste võimlahoonete restaureerimine Tallinnas ja Pärnus, uuenenud Balti jaama turg, värske ilme saanud Tartu ülikooli vana anatoomikum jpt.

2017. aasta muinsuskaitse aastaraamatu toimetaja on Reesi Sild.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2017.pdf](#) | 6.85 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2016

ROTERMANNI ELEVAATORIHOONE / VÄÄNA MÕIS / SUUREMÕISA MÕIS / ARSENALI KESKUS
PIIRISSAARE IKOONIDE KONSERVEERIMISTALGUD / TALLINNA VANALINNA MUINSUSKAITSEALA 50
MÕISATE KUNSTIKOGUD / KULTUURIVÄÄRTUSTE EBASEADUSLIK KAUBANDUS

2016. aasta olulisemaid teemasid kokku võtva raamatu keskmes on uue kasutuse saanud mastaapsed tööstushooned: endine Rotermanni viljalelevaator ja Arsenali kompleks Tallinnas.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2016.pdf](#) | 7.97 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2015

2015

AASTARAAMAT

MUINSUSKAITSE

KADRORU LAEVAVRAKID / TARTU PAULUSE KIRIK / KOHVIK TULJAK
RAIL BALTIC / MAALINGULEIUD / KATUS JA KARNIIS
KOHTLA KAEVANDUSPARK / STRUVE GEODEETILINE KAAR / AARDEJAHT

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2015. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2015.pdf](#) | 6.66 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2014

2014

AASTARAAMAT

KEILA-JOA MÕIS / KOTLANDI MÕIS / NÕUKOGUDE MODERNISMI RESTAUREERIMISEST TALLINNAS
PÄRNU MUDARAVILA ÕPPETUNNID / KELLELE, MILLEKS JA KUIDAS TEHA MÄLESTISE UURINGUID
SUUR TÖLL 100 / PEETER SUURE SÕJASADAM TALLINNAS

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2014. aasta põhiteemad.

Muinsuskaitse aastaraamat 2014.pdf | 9.53 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2013

2013

AASTARAAMAT

PÄRANDIAASTA / VIHULA MÕISAKOMPLEKS / SILLAMÄE KULTUURIKESKUS
KAARLI KIRIKU FRESKO / BAROKKLAEVA VRACK / DETEKTORIGA HOBIOTSIJAD
V LÄÄNEMEREMAADE KULTUURIPÄRANDI FOORUM / KIRIKUHOONETE UUS KASUTUS

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2013. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2013.pdf](#) | 9.4 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2012

2012

AASTARAAMAT

VESILENNUKITE ANGAARID / VILSANDI MEREPEÄSTEJAAM
TTÜ MOSAIHKPANNOO / LAHEMAA MAASTIK / NARVA KREENHOLM / LAEVAVRAKID
20. SAJ VÄÄRTUSLIK ARHITEKTUUR / PIIRKONNASELTSID

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2012. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2012.pdf](#) | 8.05 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2011

2011

AASTARAAMAT

MUINSUSKAITSE

PLANEERINGUTEST / SUURGILDI HOONE RESTAUREERIMINE / PETERBURI JAANI KIRIKU TAASTAMINE
TALLINNA LINNAHALLI GOBELÄÄNEESRIIE / HARJU-RISTI KIRIKU MÜNDILEID
MELESKI KLAASIVABRIK / KAUKAASIA TIGER LÕHUB PESA / MUINSUSKAITSESEADUSE MUUTMINE

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2011. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2011.pdf](#) | 8.79 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2010

MUINSUSKAITSERAAMAT 2010

MÕISA-AASTA / TARTU MÄNGUASJAMUUSEUMI TEATRIMAJA /
PÄRNU VALLIKÄÄR / LINNAMILJÖÖ / AMANDUS ADAMSONI SUVEATELJEE / HAAPSALU PROMENAAD /
TAPEETIDE RESTAUREERIMINE / AJALOOLISED LINNAMAASTIKUD

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2010. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2010.pdf | 7.63 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2009

MUINSUSKAITSE

2009

A A S T A R A A M A T

KADRIORU LASTEPARGI PAVILJON

RESTAUREERITUD MAJAD VANALINNAS

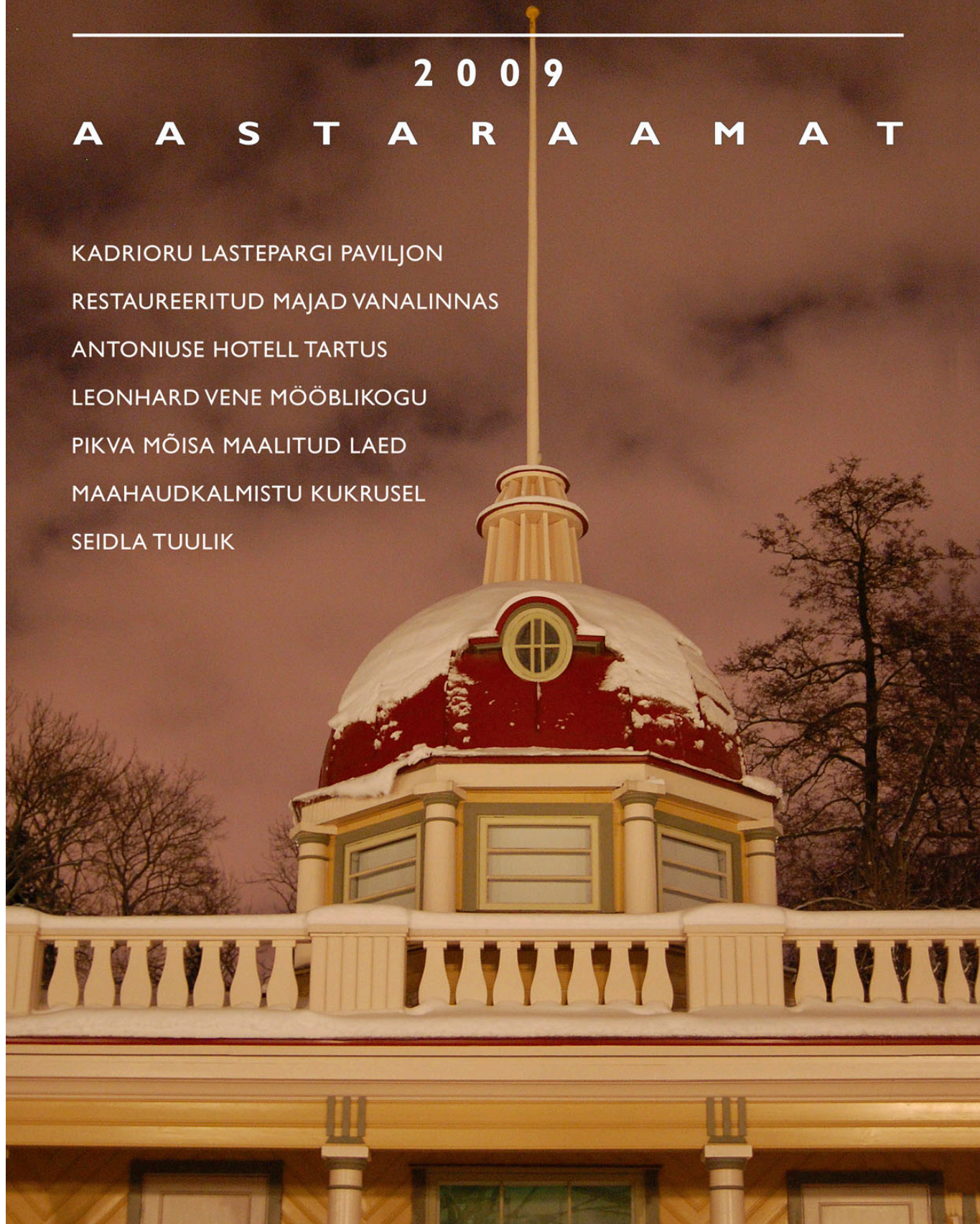
ANTONIUSE HOTELL TARTUS

LEONHARD VENE MÖÖBLIKOGU

PIKVA MÕISA MAALITUD LAED

MAAHAUDKALMISTU KUKRUSEL

SEIDLA TUULIK

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2009. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2009.pdf](#) | 19.08 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2008

MUINSUSKAITSE

2008

A A S T A R A A M A T

TÖÖSTUSARHITEKTUUR UUENEB

VILLA MARGARETHA TARTUS

TOOMKIRIKU VAPP-EPITAAFID

ARHEOLOOGIA-AASTA:

SALME MUINASLAEV,

VABADUSE VÄLJAK

HOTEL VIRU
HOTEL VIRU

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2008. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2008.pdf](#) | 9.19 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2007

MUINSUSKAITSE

2007

A A S T A R A A M A T

RESTAUREERIMISTÖÖD VANALINNA HARIDUSKOLLEEGIUMIS

AHJA MÕIS JA TEISED LAGUNEVAD ARHITEKTUURIPÄRLID

ATHENA KULTUURI- JA KONVERENTSIKESKUS

SUURE-KÕPU MÕISA MAALINGUD

LINNAARHEOLOOGIA VAJALIKKUS

KESKKOND

TALLINNA HÜLJATUD KALMISTUD

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2007. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2007.pdf](#) | 6.16 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2006

MUINSUSKAITSE

2006

A A S T A R A A M A T

KAITSEKÄIGUD TALLINNA BASTIONIDES

20. SAJANDI ARHITEKTUURI KAITSEST JA KAITSETUSEST

PUITARHITEKTUURI ERI

DVIGATELI TÖÖSTUSKOMPLEKS

FAHLE MAJA

SIINMAA MAJA ÕPPETUNDE

SEINAMAAL TALLINNA TOOMKIRIKUS

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2006. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2006.pdf](#) | 8.07 MB | pdf

Viimati uuendatud 02.03.2026

Aastaraamat 2005

MUINSUSKAITSE

2 0 0 5

A A S T A R A A M A T

TARTU JAANI KIRIKU
TAASTAMINE

VAREMETE KAITSMINE

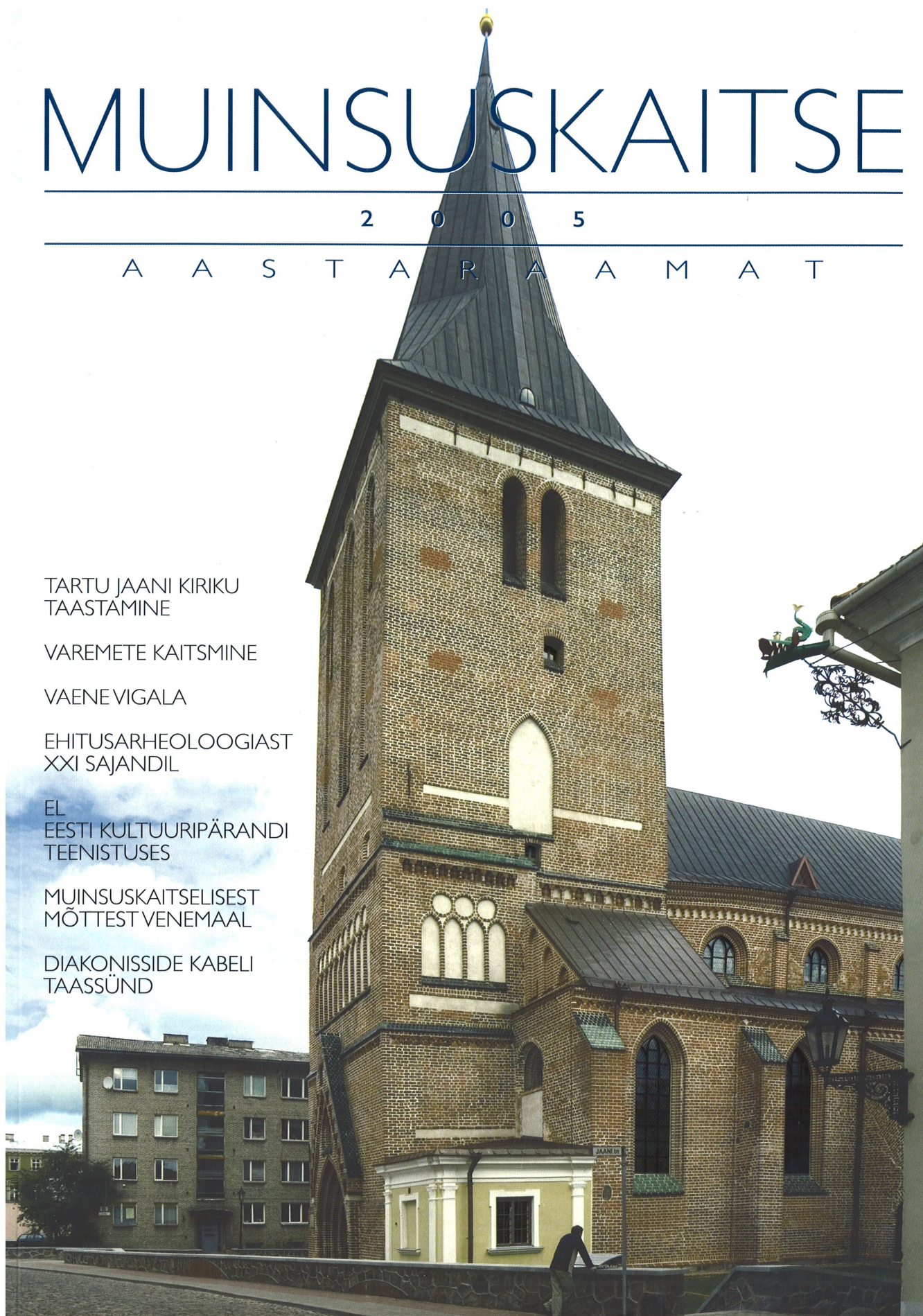
VAENE VIGALA

EHITUSARHEOLOOGIAST
XXI SAJANDIL

EL
EESTI KULTUURIPÄRANDI
TEENISTUSES

MUINSUSKAITSELISEST
MÖTTEST VENEMAAL

DIAKONISSIDE KABELI
TAASSÜND

Muinsuskaitse aastaraamat võtab kokku valdkonna 2005. aasta põhiteemad.

[Muinsuskaitse aastaraamat 2005.pdf | 10.41 MB | pdf](#)

Viimati uuendatud 02.03.2026